

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1555. Soc. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

labores in captivorum sublevandis miseris, Rex non admisit, cum eum destinaſſet ad insulas Æthiopicas, de qua re annus sequens.

11. Quia de nostris scholasticis nonnullos insigniri Conimbricæ gradibus ^{Non probatur gradus sumi præstito juramento.} scientiarum, quibus studuerant, videbatur consentaneum; voluit Rector præstari quædam juramenta exigi solita à condecorandis hujusmodi lauræ. Leo Henricus id censuerat nostris non congruere legibus: idcirco, quid factu opus, consuluit S. Ignatium; qui respondit, prudenter ipsum egisse, quod gradus sumi vetaret sub iis juramentis.

Annus 1555. Soc. 16.

I.

Claruit hic annus primis Episcopatibus nostræ Societatis. Ab annis pluribus agitabatur de Patriarcha cum Episcopis, qui succederent, ad Æthiopi^{Primi Episcopi Societatis.} opiam juxta mare rubrum mittendo. Siquidem id temporis nulla res erat in majori hominum expectatione, quam Schismaticæ gentis ad Romanam fidem conversio. Illa natio veram olim fidem ab Eunuchò Reginæ Candacis edocta, temporum vicissitudine complexa est errores Alexandrini Patriarchæ, unde accipiebat sanctiones Ecclesiasticas. Cum Lusitani suis armis id regnum à Turcis penè occupatum legitimo domino restituisſent, inde oriebatur commercium inter eam gentem, & Lusitanos; volebátque David Abassia Rex Romana sacra amplecti.

2. Eò jam missus fuerat Joannes Bermudius titulo Patriarchæ Alexandrini, ut nationem aggregaret Ecclesiæ Catholicæ. Sed Claudius Imperator, qui David patris sui vestigia pia non terebat, illius, universaq; Europæ expectationem deluſit, coactusque fuit Patriarcha Ulysiponem, ubi piissimè obiit, reverti. Joannes Rex, cum nos haberet in Lusitania, cæpit agere per Legatum suum cum Ignatio de aliquo è nostris eligendo. Jam anno 1544. Petrus Faber ipsi ad rem omnino fuerat designatus, sed eo moriente S. Ignatius ex commendatione Regis ad alios conjecerat oculos. Nec dictu est facile, quantâ contentione huic negotio insudaverit, quàm magna ex ipso concepiſſet: ipse instructiones plenas illo suo profundo judicio conscripsit, quibus res Christiana in Æthiopia administraretur.

3. Superatis igitur difficultatibus, ac diuturnis moris, quæ retardant magna negotia, Rex S. Ignatio injunxit, eligeret duodecim virtutibus & litteris præditos, quorum unus erat futurus Patriarcha, Episcopi duo, cæteri spatiosa vineæ operarii. Exploraturus, quid haberet spiritus in nostris ad aggrediendum rem tam arduam, scripsit ad Moderatorem Provinciæ, sociis significaret, quàm vasta seges se nostris in Æthiopia ostenderet: qui sentirent incitatos animos ad tam gloriosam expeditionem, ad se darent epistolam. Exarserunt omnes, Romamque scripserunt. Ignatius mirificè recreatus, eligit in Patriarcham Joannem Nunium Barretum ex virtutibus sibi cognitum, & ex testimonio Ludovici Gonsalvii Cameræ, Romæ degentis; in Episcopos Andream Oviedum Castellanum, qui Neapolitanum Collegium regebat, & Melchiorem Carnerium, qui Romam cum Simone contenderat.

4. Certior de his Rex factus, probavit omnia, cum primis electionem Joannis Nunii, quem ad tantum opus virum omnibus numeris absolutum existimabat. Trium humilitas coacta est præcepto. In eo patuit Patriarchæ sanctitas. Rogavit S. Ignatium, scriberet suam hac in re voluntatem, ut eà charta se tueretur adversus demonis insultus: sibi concederet Antonium Quadrium, & Franciscum Rodericum, viros æquè sanctos, ac doctos, ut sibi essent à consiliis: præterea designaret unum, cui ipse Patriarcha secretam præstaret obedientiam, & alterum, qui nomine Commissarii imperaret Patriarchæ.

5. Supra modum Ignatius hujusmodi litteris gavisus, eas sæpe coram sociis legit. Rescripsit magnopere commendans illud nunquam satis laudandum Antonius Franco.

F 2

exem-

exemplum: noluit tamen ipsum ulli, præterquam Christi in terris Vicario, præstare obedientiam. Appetente professionis opporunitate, cum ex urbe non pervenissent Bullæ Pontificiæ, ut Episcopi consecrarentur; visum est, mitti Carneirum Goæ initiandum, & Patriarcham cum Oviedo remanere, ituros anno sequenti. Quartâ die post navium professionem allata sunt Pontificia diplomata. Igitur 4. Maji, cum esset angusta ædes sacra domus Professæ Ulyssipone, in templo PP. Trinitariorum initiati sunt à Juliano Portalegrensi Episcopo, adjunctis Hipponensi, & Insulæ S. Thomæ Episcopis.

Profecti ad
Indiam.

6. Quinque ad Indiam solverunt naves. In pratoria dicta à Domina de Barca vectus Antonius Quadrius cum alio Sacerdote, & quodam socio. In alia S. Philippi Melchior Carneirus, cum P. Emmanuele Fernandio, & uno socio. In tertia ab Assumptione nuncupata P. Hieronymus Cuenca cum P. Joanne Bochio Belga, & altero socio. In quarta à Conceptione PP. Andreas Gonfalsvus Castellanus, Paschalis Catalaunus, cum Alphonso Lopio Navarro Theologo nondum Sacerdote. Quinta nullum de nostris ferebat. Excepris Josepho Riberio, & Marco Nunio docturis Goæ Latinitatem, cæteros obedientia destinabat Missioni Æthiopica. Præfutura omnibus ibat P. Antonius Quadrius. Calendis Aprilis reliquere Tagum.

Judicium de
his Infantis
Ludovici.

7. Infans Ludovicus, qui res nostras tanquam suas tueri solitus, ad Petrum Mascarenium hæc dabat in litteris. *Rex tibi mittit hoc anno duodecim de Societate Jesu, qui satis sunt mundo convertendo. Certum, eos tibi majoris faciendos, quam plurimam gentem bellicam. Afferro tibi, me id magni aestimare, valdeque letor videre tuo tempore, quod hactenus non inspexi. Non recorder, me intuitum ad Indiam proficisci simul homines duodecim, de quibus præsumeretur probabiliter, ipsos ire sine cupiditate, quæ ab his longè abest.*

Naufragium
Navis à Con-
ceptione.

8. Sola navis à Conceptione non tenuit Goam. Siquidem 22. Augusti dum noctu velis passis progreditur, induit se in breviam dicta de Petro Banio quarto gradu ab Æquatore Austrum versus. Infinita propemodum tolerata à naufragis ærumnæ. Navarchus cum aliis furtim in scapha petivit Goam, inde venturus auxilio relictis in parva insula quadringentis. Hi è fragmentis laceræ navis adnaverant navigium rude; jam illi, quos capiebat, soluturi nostris obtulere locum; cum negarent se, deserto tanto numero, abire posse; rogârunt, ut unus saltem è sacerdotibus conscenderet navigium: inter duos pietatis contentio orta, dum alter alteri dat locum, & quisque cum remanentibus manere satagit. Moram non ferentes, vela fecerunt: habuere obvium navis Præfectum, revertentem, ut colligeret naufragos; sed quantacunque diligentia adhibita, parvam insulam reperire non potuit. Qui manserant, in ratem informem recepti nonnulli 27. Novembris anni sequentis appulere Cocinum, similes è sepulchro suscitatis. Ex his cognita laborum series, quos passi sunt ad mortem usque nostri homines, miserrimæ turbæ unicum solatium, fame consumpti.

Rex Inquisi-
tionem vult
tradere Socie-
tati. Accep-
tat S. Ignatius.

9. Non cessabat Rex Joannes honoribus suam hanc Societatem cumulare. Decrevit, suadente Ludovico fratre, & idem optante Henrico Cardinali, sacre munus Inquisitionis Ulyssiponenſis tradere Societati. Accepit Miro Provincialis eâ conditione, si annueret S. P. Ignatius. Multum id negotium Romæ agitatum, aliis alia sentientibus. Tandem majori parti eorum, quibus S. Ignatius rem discutiendam commiserat, visum est acceptandum hujusmodi munus. Et S. Parens horum adhærens sententiæ sequentes litteras dedit ad Mironem Provincialem. *Summa gratia, & amor Christi Domini nostri sit semper in adiutorium, & favorem tuum. Ex litteris tuis datis 4. Maji intellexi propensionem, quam sua Majestas ostendit, ut nostra Societas sumat munus sancti Officii Inquisitionis Ulyssiponenſis, cum vacet obitu illius, qui sub Cardinali occupabat, nisi contradiceret Instituto nostro; & etiam, quid responderis sue Majestati. Profecto res est multa consideratione digna, quæ habet in utramque partem rationes magni ponderis. Præterquam quod ego eam consideravi, commendavique DEO,*

DEO, commisi sex aliis, qui sunt M. Laynius, M. Salmeron, M. Bobadilla, Doctor Olavins, Doctor Madridius, M. Polancus, ut triduo sacrum facerent, considerarent, & conferrent, captâ informatione à Ludovico Gonsalvio, præter eam à te missam, cumque ipso agentes sententias suas in scriptis ferrent. Summatim quod nobis in Domino est visum, id fuit, ut omnia ponantur in manu sue Majestatis obediendo in eo, quod judicaverit debere nos facere ad gloriam Domini nostri. Cum enim hujusmodi munus non repugnet nostro Instituto, æquum non est Societatem nostram, quæ sue Majestatis res in Domino est, recusare laborem in eo, quod tantum atinet ad obsequium divinum, ac religionis puritatem in isto regno. Ad vitanda multa incommoda oporteret, si placeat sue Majestati, scribere ad summum Pontificem, nobis imperet hujusmodi acceptare munus. Jam enim Sanctitas sua, quando agebat Decanum Cardinalium Inquisitorum, volebat in his regionibus Societatem simile munus obire: propterea id non adversabitur illius sententie. Etiam rem adjuvaret epistola ad Cardinalem Carpensem Protectorem nostrum, qui nunc Decanus est Inquisitorum; & alia ad Legatum, qui tractaret hoc negotium. Verum si videbitur non convenire has epistolas, fiet, quidquid ad gloriam divinam sua Majestas jusserit. Si præceperit acceptari, proponetur sue Majestati, quod salvo sine intento, jurabit, ut Societas melius, & cum majori edificatione attendat huic sancto operi. Si non videatur sue Majestati expectandum responsum à Pontifice, ut munus auspicaremur, posset unus, duove servire muneri, quoadusque susciperetur imperio Summi Pontificis. Verum his propositis, jam scripsi, fiat, quod sue Majestati placuerit. Me remittens in aliis ad ea, quæ meo jussu scribit Secretarius Polancus, nihil addam amplius, nisi ut in tuis precibus ad DEUM me plurimum commendes. Romæ 20. Junii anni 1555. Tuus in Domino nostro Ignatius.

10. Scriptores nostri aliud prodiderunt memoriæ. Ut in rebus magni momenti solent variari sententiæ: forsitan qui scripsit adversaria, unde translaturum ad historias, notavit alteram sententiam oppositam, quam certam credidit, maxime non secuto effectu, cum sit conformior voto, ac Instituto nostro. Porro legitur in tabulario nostro Conimbricensi testimonium Ludovici Gonsalvi affirmantis se interfuisse consultationi de hoc negotio Romæ, & S. Patriarcham acceptasse, & scripsisse. Addit, caruisse exitu, quod, cum pervenire Ignatii litteræ, refrigerat negotium, præsertim obitu Principis Ludovici, & ægritudine Cardinalis. Duo de nostris duntaxat in Lusitania, Leo scilicet Henricus, & Georgius Serranus egerunt munus Deputati, ut vocant, Concilii Generalis Lusitanæ inquisitionis.

11. Magnum vulnus Lusitaniæ, magnum nostris rebus inflatum 27. Novembris, cum mors regno & mundo eripisset Serenissimum Principem Ludovicum, hujus nationis delictum, gratiosum omnibus, Deo, hominibus, ac Regi, qui suas curas cum nullo magis, quam cum Ludovico partebatur. Ex quo nos primum conspexit in Lusitania, sic nos, ac nostra dilexit, ut videretur nullâ re magis, quam incrementis hujus minimæ Societatis recreari. Ille causâ fuit, ut firma nobis sedes daretur in Lusitania. Ille nobis fratrem Henricum benevolentissimum effecit. Seipsum Societati, ut supra dixi, tradere meditatus est. Antonium filium suum nostris adjungi castris avebat; sed fata adolescentem servarunt, ut esset annis securus ingens fortunæ ludibrium, & in orbis theatro Rex personatus.

12. Postquam Ludovicus cassâ vidit sua Societatis ineundæ desideria, sic vitam omnem, ac mores accomodavit sanctissimæ doctrinæ institutis, ut æmulatus sit, expresseritque Religiosum perfectum. Quidquid habuit pretiosæ suppellectilis, & ornamentorum, divendi jussit tum debitis expungendis, tum tribuendis eleemosynis, inde usus summâ frugalitate. Castitatem Deo vovit, paupertatem, quam ejus status permitteret, & obedientiam divinis mandatis. Animo in contemplationem celestium immerso, meditandi puncta acceperat à nostro Mirone. Expiaturus conscientiam, per famulum rogabat Professæ domus præpositum,

positum, ad se mitteret unum è nostris sacerdotibus, quem ipse vellet; nunquam enim determinaverat aliquem, cum omnes aequaliter aestimaret. Tantà cum nostris conversatus familiaritate, ut in Collegio Eborensi nostros agros inviseret, tentaretque manu arteriam. Illius mors Echo fuit vitæ sanctissimæ. Latinâ oratione funebres ejus laudes dixit noster Perpinianus. Annum undequingagesimum cum novem mensibus compleverat. Sepultus est in templo monasterii D. Hieronymi prope Tagum.

Ingressi Societatem,

13. Sex supra quadraginta in Societatem adlecti sunt Conimbricæ. Notiores ex his fuere Joannes Moura è præcipua nobilitate, qui gloriosa victima obiit peste afflatis serviendo. Emmanuel Rodericius, qui cum laude primos apud nos gessit magistratus. Andreas Gualdanius, martyr apud Abyssinos. Cum sint Collegio datæ scholæ Conimbricenses, necessum fuit augere numerum, ut satisfieri posset tot obeundis muneribus. Eboræ sex unice nobis adscripti.

Traduntur Societati scholæ minores Academiæ Conimbricensis.

14. Additis scholis illustrius redditur Conimbricense Collegium. Nam Rex Joannes Conimbricensem fundaverat Academiam duplici velut corpore constantem. Unum majores complectebatur scientias, Theologiam, Jus Canonicum, Civile, Medicinam, & Mathesim; aliud minores, Philosophiam, Rhetoricam, humaniores litteras, Grammaticam, linguam Hebræam & Græcam. Hoc secundum corpus facultatum prædictarum hoc anno donavit moderandum Societati.

15. Multa Regem impulerunt. Sic se se liberabat ab importuno onere vocandi Magistros in ea Gymnasia. Damnosum res ipsa probaverat accivisse præceptores ex Gallia, & nationibus Aquilonaribus, in quibus, præter stipendia majora singulis tribuenda, veniebant multi hæresum erroribus scatentes, Lusitanæ juventutis certo discrimine. Non paucos ex hujuscemodi magistris punivere sacræ fidei Quæsitores. Eos inter pestilentia præceptores venerat Georgius Bucananius, Latinas docturus litteras; cum videret se non posse tuto virus suum discipulis instillare, secessit in Scotiam, cujus Regem Jacobum pestilenti imbuivit veneno.

16. Accessere non pauci hortatores Regi suadentes, Ludovicus Princeps, Cardinalis Henricus, Antonius Pinerius, Martinus Ledesma Dominicanus, & alii, quorum unicum erat studium hujus nationis adolescentiam tradi Magistris cum litteris fidei puritatem, & sanctimoniam edoctris. Plurimum addebant pondus scholæ Ulysiponenses, & Eborenses à Societate administratæ manifestâ rei communis utilitate.

17. Mironi Provinciali mentem suam Rex aperit; ille certum facit S. Ignatium de Regis voluntate. Gratias habens amplissimas sanctus Parens amantissimo Regi, atque in suam hanc Societatem munificentissimo accepit illa magisteria. Paratis Magistris, & aliis in rem necessariis, jubet Rex suas tradi Provinciali litteras ad Didacum Tevium Artium Collegii, & minorum scholarum moderatorem, quem vocabant Principalem, ut eas, & Collegium quàm primùm dedat in Provincialis potestatem. Ne sæculares Magistri abirent tristes, à Rege Miro petiverat, ut vel officiis, vel pensionibus pro merito singulos donaret.

18. Igitur calendis octobribus inita Collegii, & scholarum possessio. Pomeridiano tempore, præsentibus Episcopo Conimbricensi Joanne Soario, & nostro Joanne Nunio Æthiopiæ Patriarcha, habuit in rem orationem eximiam noster P. Perpinianus. Leo Henriquius, qui regebat nostrum Collegium, primus Rector præpositus Artium Collegio. In eo educabantur convictores sæculares, quos dicebant Portionistas, quod alerentur suis expensis. Horum etiam curam suscepimus, & plurimis annis sub directione & gubernio Societatis fuere. In decreto 126. primæ Congregationis generalis, ubi de his convictoribus fit mentio, satis ostendit Societas, quàm invita talem administrationem sibi valde onerosam gereret, quàm cuperet ab ea liberari. Gessimus, dum id Artium Collegium inhabitabamus; ac etiam postquam deseruimus, aliquot annis, donec

Convictores in Artium Collegio.

nec ob plurima incommoda excussumus onus valde molestum & importunum, & tale convictorum Collegium omnino est solutum.

19. Sed redeamus ad scholas. In quarto auditorio Philosophico præfatus Magister P. Ignatius Martinus, in tertio Petrus Fonseca, in secundo Georgius Serranus, in primo Martialis Vasæus. Ut substituerent, designati Sebastianus Moralius, & Dominicus Cardozus. Omnes erant ingeniis præstantissimis. De aliis Magistris solum tres invenio suis expressos nominibus, Cyprianum Soarium pro Rhetoricæ primo Gymnasio, Petrum Perpinianum pro secundo, pro tertio Emmanuelem Alvarum. Perpinianus Julio mense dixerat S. Elisabethæ Reginæ præclarissimas virtutes, quas & duobus annis sequentibus è suggesto laudavit. Ea solemnitas diplomate Gubernatorum Regni à Julio ad Januarium translata est.

Novi Magistri.

Oratio S. Elisabethæ.

20. Scholas suscepit Societas eis conditionibus, futuras scilicet omnino liberæ à jurisdictione, & lustratione Rectoris Academiae; redditus designatos à Rege pro Magistris alendis à nostris colligendos; quin idem Rector, aut ejus Academia ullam in re administrationem, aut jus haberet; postremò id Collegium acceptari, ut cætera Societatis Collegia, idemq; in ipsum acquiri jus non rumpendum. Quæ omnia ut firma, inconcussaque manerent, Pontificiis, regisque diplomatibus roborata fuere.

Quibus conditionibus scholas acciperimus.

21. Capimus Conimbricæ duo separata Collegia habitare. In Artium Collegio erat Rector cum Magistris, Philosophis, Studiosis humaniorum, & tironibus, qui studiis impendebant operam. Initio migrarunt eodem Theologi, non multò post reversi ad superius Collegium, quod aulis Academicis, ut existimo, erant viciniore, ubi audiebant Professores: nam reperio adhuc anno 1575. ipsos vespertinis horis solitos ire auditum Professores externos, jubente id nostro Generali, ne videremur aspernari Academiae frequentationem. Aliud Collegium incolebant cum Theologis cæteri socii, & tirones non incumbentes ad studia. Ad annum 1566. occupavimus prædicta Collegia, ut infra dicendum erit.

Duo Collegia Conimbricæ.

22. Post aditam possessionem scholarum Octobri mense, P. Didacus Miro, multum fatigato divo Ignatio, ut magistratu exoneraretur, Provincia gubernaculum tradidit P. Michaeli Turriano, qui præsidebat Bæticæ Provinciæ, & quem Regina Catharina sibi volebat Confessarium. Didacus Miro, natione Valentianus, singularibus fuit exemplis, & virtutibus. Ante sacros ordines susceptos egerat primum Rectorem Collegii Conimbricensis. Mortuo Gonsalo Valæo Provinciali vicariâ potestate rexit Provinciam. Societatem gubernante S. Francisco Borgia pro Lusitanis Provinciis Assistentis fuit. Libros sanctos non decurrebat oculis, nisi piis lacrymis affluentibus. In se castigando æquavit rigidiore. Deditissimus erat divinis rebus meditandis. Summarium nostrarum Constitutionum ipse primum collegit, quod postea P. Everardus Mercurianus quartus Præpositus Generalis Societatis in meliorem formam redegit, omnibusque observandum tradidit. Corporeis vinculis solutus est Romæ 25. Aprilis anno 1590.

Novas Provincialis, & Didaci Miro, nis virtus.

23. Postremis anni mensibus, id rogante Cardinali, Episcopus Andreas Oviedus excurrit per Eborensem diocesim, sacro chrismate populos in fide muniendo. Vix pro se, & comite duo admisit jumenta clitellis strata; nam ephippia apparari non consensit. Hospitabatur in nosocomiis. Etsi Cardinalis cuidam è domesticis suis injunxerat, anteiret Episcopum in oppida, domumque diserneret, illâ nunquam utebatur. Sæpe transegit noctem in storea cubans suo tantum tectus pallio, viatoria pera supplebat cervical. Ferventes ad populum exhortationes habuit. Dum per alias sui muneris partes licuit, tribunali affedit contentium. Non ferebat dominationis honorifico titulo vocari, pauperem se dicens esse religiosum. In alia ex aliis oppidis ibat pedes. Virum ubique Deo plenum venerabantur.

Episcopus Oviedus excurrit per diocesim Eborensem.

Occiditur in
odium virtu-
tis P. Emma-
nuel Fernan-
dius,

24. P. Emmanuel Fernandus 18. Februarii sanctissimam animam martyrio laureatam profudit Eboræ prædicator Evangelicus, de quo multa scriptum in hoc opere, tum in ejus vita typis vulgata. In urbem Elvensem rediit ad perficienda multa, quæ in DEI obsequium caperat. Inter alia dimovit nobilem faminam ab antiqua consuetudine cum viro Ecclesiastico. Id infans tulit ægerrimè, decrevitque rabiem suam saturare Emmanuelis sanguine. Reverenti Eboram sit obvis in loco deserto cum aliis velatâ, ne agnoscantur, facie; è jumento dejectum sacculis arenâ oppletis immaniter contundunt. Recedentes Sicarios voce, quâ potuit, anhelans ad se vocat, ut à nefario scelere dolentes absolvat. Unus permotus est, qui ad Patris pedes procumbens lacrymis deterfit facinus. Hic jumento impositum deduxit Eboram. Post Emmanuelis mortem ex eo homine cognita est mortis causa, & modus; nam Emmanuel paucis diebus, quibus supervixit, rem inviolabili texit silentio. Primus fuit nostræ Societatis, qui in Europa martyrio suo nostram hanc familiam illustravit.

Litigium de
turre, & aliis
fuitur cum
monasterio
S. Crucis.

25. Mense Augusto per tabulas publicas subscriptas à Domino Clemente Priore monasterii S. Crucis, & Leone Henriquio nostri Collegii Conimbricensis Rectore amicâ compositione transacta, ac terminata plurima litigia, quæ nobis moverat illud monasterium. Fenestra turris, quæ in muro nobis à Rege dato sanctæ Crucis imminet cœnobio à nobis non coactis, sed volentibus clausæ sunt. Harum tabularum exemplum legi in chartophylacio Conimbricensis Collegii, constatque ejusmodi exemplar alterum in monasterio S. Crucis asservari.

Annus 1556. Soc. 17.

Destitit à
Collegio su-
periori Co-
nimbricæ,
mox resumi-
tur.

DUO; ut superiore anno memini, Conimbricæ id temporis habebamus Collegia, alterum in montis vertice; ad ripam Mondæ aliud: & quia Provinciæ moderatori visum fuit haud modica esse incommoda in utroque conservando; destitit in manu Regis à possessione superioris Collegii, surgentisque illius fabricæ: Serenissimus spatium illud, virosque surgentes Religiosis Ordinis Christi pro extruendo cœnobio concesserat. Cum pervenit Conimbricam P. Ludovicus Gonzales Camera Visitator, qui re lentius examinatâ judicavit deferendum potius inferius, quàm superius Collegium, ideòque statim Ulyssiponem advolavit, ut à Serenissimo Rege obtineret, quod inconsideratè abdicaveramus. Res erat difficultatibus plena propter Regium verbum jam oppignoratam, sed adnitente Serenissimâ Reginâ, piissimus Rex Religiosos Ordinis Christi recepturi canere jussit, aliisque beneficiis compensavit factam donationem; nobis Collegium nostrum denuo restituit: quod dum steterit, ingens erit monumentum, tum Regiæ Joannis benevolentiae, tum P. Ludovici dexterritatis.

Ingressi Socie-
tatem.

2. Duo supra triginta tirones Conimbricæ ad vitæ religiosæ fundamenta jacienda sunt aggregati. Ex ipsis plurimum eminere Christophorus Gouvea Portuensis, filius Henrici Nunii Gouvea viri piissimi. Balthasar Barreira Ulyssiponensis, Guineæ Apostolus. Franciscus Gouvea, & Petrus Silva, Ulyssiponenses, & magnæ virtutis. Petrus Martinus, & Gaspar Gonsalvus Conimbricenses, in Academia Eboresi postea Doctores, & Professores. Ille Episcopus Japonensis, primus tanto insignitus gradu ea regna penetravit. Eboræ lex admisi: inter eos numeratur Franciscus Henriquius, Navarrus, sanctimoniae excellentis, ut testatur ipsius vita typis impressa.

Profecti ad
Indiam,

3. Quinque solvebant naves ad Orientem, omnium Præfecto Joanne Menesio Sequeira. Prætoriam conscendit cum aliis Patriarcha; alteram Episcopus, & nonnulli; tertiam Gonsalus Sylveira, & reliqui. Erant omnes quatuordecim, sacerdotes septem. Franciscus Rodericius sine baculo gressum movere non poterat ob pedes à nativitate claudos: cum roganti facultatem, ob id